

rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text (дата звернення 12.10.2022). 5. Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text> (дата звернення 12.10.2022). 6. Нізельник О. До питання визначення поняття режимно-секретного забезпечення оперативно-розшукової й кримінальної процесуальної діяльності Національної поліції України. *Національний юридичний журнал*. MARTIE 2019. С. 113-115. 7. Пеньков С.В., Волошина М.О. Додержання вимог режиму секретності при організації та здійсненні негласних (слідчих) розшукових дій. *Наукові записки Інституту законодавства ВРУ*. № 3/2021. С. 99-108. DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2021.03.09>.

Вікторія Володимирівна ВІНЦУК,

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології
факультету № 6 Харківський національний університет внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4241-4474>*

**ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ
СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТА МАТЕРІАЛІВ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ**

На сьогодні у процесуальному фіксуванні доказів на стадії досудового розслідування з метою вирішення завдань кримінального провадження й досі виникають проблеми з використанням матеріалів отриманих у ході проведення оперативно-розшукових заходів та результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Введення законодавцями в Кримінальний процесуальний кодекс України негласних слідчих (розшукових) дій (гл. 21 КПК України) та навіть ст. 256 КПК, якою передбачено використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні [1.], не поставило крапку у цьому питанні, й тих результатів що очікувалось, не відбулось.

Згодна з М. А. Погорецьким, що інститут негласних слідчих (розшукових) дій як ефективний засіб кримінально-процесуального доказування потребує постійного удосконалення як процесуальної форми, з урахуванням практики його застосування, так і удосконалення організаційно - тактичних засад його реалізації у правозастосовний процес [2, с. 276]. С. С. Кудінов та Р.М. Шехавцов засвідчують,

що поява інституту негласних слідчих (розшукових) дій в КПК України - наслідок багаторічного пошуку в теорії кримінального процесу, оперативно - розшукової діяльності, криміналістики, в слідстві та судовій практиці рішення з розробки механізму використання у в кримінальному судочинстві матеріалів, отриманих негласним способом, який забезпечував би не лише невідворотність кримінального покарання, але і гарантував належне дотримання прав і законних інтересів громадян і суспільства в цілому [3, с. 156; 4, 240-241]. О. В. Керевич визначає що основним функціональним призначенням НСРД в оновленій системі кримінального процесу України є забезпечення оптимальних шляхів використання у кримінально-процесуальному провадженні інформації, здобутої із використанням негласних сил та засобів, якими послуговується оперативно - розшукова діяльність [5, с. 299]. О. М. Сало встановлює що таким чином спрощується використання документів, складених за результатами проведення негласних слідчих (розшукових) дій, порівняно з оперативно-розшуковими діями. Результати негласних слідчих (розшукових) дій використовуються при доказуванні на тих самих підставах, що й результати проведення інших слідчих (розшукових) дій. Але, на жаль, сьогодні, використання результатів НСРД у доказуванні бажає кращого [6, с. 146-147]. Він же зосереджує увагу на тому, що лише приблизно 15 %, від загальної кількості прийнятих рішень про проведення НСРД, судом враховуються результати НСРД як докази, а положеннями КПК України [1] та Інструкцією [7] закріплено «складний» порядок прийняття рішення про використання та розсекречення матеріалів НСРД та виключне право прокурора приймати рішення про використання їх у доказуванні [6, с. 147]. І цей нюанс теж не на користь легалізації результатів НСРД, а тим паче отриманих даних в ході проведення оперативно-розшукових заходів.

Підтримую думку Д. Б. Сергєєвої, що непридатність результатів НСРД для використання їх при обґрунтуванні обвинувачення у зв'язку з неналежним процесуальним закріпленням проведення НСРД; неякісне процесуальне оформлення результатів НСРД; порушення прав, свобод та законних інтересів осіб під час проведення НСРД; порушення порядку отримання рішень на проведення НСРД чи відсутність таких рішень; невідповідність результатів НСРД вимогам допустимості, належності й достовірності тощо; громіздкість процедури їх розсекречення, що потребує часу в реальних умовах його процесуальної обмеженості; неможливість чи недоцільність розсекречення результатів НСРД з урахуванням форм і методів їх проведення та використання конфіденційних співробітників при їх проведенні; невизнання судом

результатів НСРД допустимими, належними, достовірними доказами, а сукупності наданих доказів, отриманих за результатами НСРД, - достатніми для прийняття судового рішення; невміння належним чином стороною обвинувачення обґрунтовувати свою позицію у суді доказами, отриманими за результатами НСРД; недостатність результатів НСРД для прийняття відповідного процесуального рішення судом та ін. [8, с. 105] впливають на ефективність та результативність проведення НСРД слідчим, тому що по своїй суті він процесуаліст, і часто не володіє навичками потрібними для оцінки отриманих результатів НСРД, а тим паче знаннями, вміннями та навичками проведення оперативно-розшукових заходів особисто та оцінювання важливості отриманих матеріалів цієї діяльності.

Тобто, це не віртуальна діяльність, і отримання доказів - це реально чітко регламентована на законодавчому рівні копівка діяльність суб'єктів досудового розслідування, а використання результатів НСРД, а саме, документів й речових доказів (хоча ч. 2 ст. 84 КПК України у ролі процесуальних джерел закріплено доказами - показання, речові докази, документи та висновки експертів, а ч. 1. ст. 256 КПК - протоколи, аудіо- або відеозаписи, фотознімки, інші результати, здобуті за допомогою застосування технічних засобів, вилучені під час їх проведення речі і документи або їх копії) має проблеми у їх визнанні та застосуванні. І ця проблематика вимагає подальших дискусій та удосконалення нормативно-правового регулювання як з боку процесуального законодавства, так і оперативно-розшукового законодавства.

Отже, стикаючись з проблемою визнання доказів, хотілось би щоб слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд беззастережно встановлювали що ці фактичні дані, отримані у передбаченому КПК України порядку, є доказами в кримінальному провадженні, на підставі яких встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Список бібліографічних посилань: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // *Голос України*. - 2012. - 19 травня (№ 90 - 91). 2. Погорецький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 270-276. 3. Кудінов С. С. Використання спеціальних знань під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. Т. 11. № 3. С. 154-161. 4. Шехавцов Р. М. Особливості процесуальної регламентації проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Досудове розслідування актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матер. Постійно діючого

наук.-практ. семінару (Харків, 19 жовт. 2012 р.). Харків: Оберіг, 2012. Вип. 4. 448 с. 5. Керевич О. В. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. Митна справа. 2013. № 6 (2.1). С. 297-302. 6. Сало О. М. Реалізація повноважень керівником органу досудового розслідування при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. - Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь, 2018. 241 с. 7. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Спільний наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерство юстиції України. Наказ від 16.11. 2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. 8. Сергєєва Д.Б. Результати негласних слідчих (розшукових) дій: проблемні аспекти визначення. *Право і громадянське суспільство: наук. журн.* [Електронне видання]. <http://lclaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-6-2014/item/151> № 1 (6). С. 97-106.

Тарас Анатолійович ВОЛІКОВ,

кандидат юридичних наук,

докторант кафедри криміналістики та домедичної підготовки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5976-2411>

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МІЖВИДОВОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Стаття 41 Конституції України визначає непорушність права власності та наголошує, що кожен громадянин має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Забезпечення цієї норми, захист права власності від злочинних посягань є одним з важливих завдань правоохоронних органів. Загальновідомо, що кримінальні правопорушення проти власності є найбільш розповсюдженими та підривають економічні основи держави та окремих її громадян. Так за даними Генеральної прокуратури України у 2021 р. заре-